OG'IR ANEMIYA FONIDA YO'LDOSHNING MUDDATIDAN OLDIN KO'CHISHIDA CD34 EKSPRESSIYASI VA XORION VORSINKALARI VASKULYARIZATSIYASINING BUZILISHI

Ortikova Feruzaxon Mahmudovna[1],
Axmadjonova Gulnoza Murodovna[2],
Nasimova Nigina Rustamovna[1]
[1] Samarqand davlat tibbiyot universiteti, Samarqand, O'zbekiston Respublikasi
[2] Andijon davlat tibbiyot instituti, Andijon, O'zbekiston Respublikasi
DOI:https://doi.org/10.5281/zenodo.22870167

Dolzarbligi

Normal joylashgan yo'ldoshning muddatidan oldin ko'chishi homiladorlikning og'ir akusherlik asoratlaridan biri bo'lib, ona va homila uchun noqulay oqibatlarning yuqori xavfi bilan tavsiflanadi. Ushbu patologiyaning rivojlanishida platsentar qon aylanishining buzilishi, endotelial disfunksiya, xorion vorsinkalari vaskulyarizatsiyasining pasayishi va surunkali gipoksiya muhim patogenetik ahamiyat kasb etadi.

Og'ir anemiya sharoitida qonning kislorod tashish imkoniyati kamayishi natijasida surunkali to'qima gipoksiyasi, mikrotsirkulyatsiya buzilishi, oksidativ stress va tomir endoteliysi disfunksiyasi rivojlanadi. Bu jarayonlar platsentada angiogenez va tomirlarning fiziologik remodellanishiga salbiy ta'sir ko'rsatib, xorion vorsinkalarining vaskulyarizatsiyasi pasayishiga olib keladi.

CD34 mikrotsirkulyator tomirlar endotelial hujayralarining yuqori sezgir immunogistokimyoviy markeri hisoblanadi. Uning ekspressiyasi to'qimalardagi tomirlar zichligi, neoangiogenez faolligi va vaskulyarizatsiya darajasini morfologik baholash imkonini beradi. Shu sababli platsenta to'qimasida CD34 ekspressiyasini o'rganish xorion vorsinkalari tomir tizimidagi patologik o'zgarishlarni aniqlashda muhim ahamiyatga ega.

Tadqiqot maqsadi

Og'ir anemiya fonida normal joylashgan yo'ldoshning muddatidan oldin ko'chishi kuzatilgan homilador ayollarda platsenta to'qimasida **CD34 ekspressiyasining immunogistokimyoviy xususiyatlarini o'rganish hamda xorion vorsinkalari vaskulyarizatsiyasi va angiogenez jarayonlaridagi o'zgarishlarni baholash**.

Material va usullar

Klinik-morfologik va immunogistokimyoviy tadqiqotga jami **52 nafar homilador ayolning platsenta to'qimasi** kiritildi. Asosiy guruhni normal joylashgan yo'ldoshning muddatidan oldin ko'chishi og'ir temir tanqisligi anemiyasi fonida rivojlangan **42 nafar homilador ayol** tashkil etdi. Nazorat guruhiga homiladorligi fiziologik kechgan va asoratsiz tug'ruq kuzatilgan **10 nafar ayol** kiritildi.

Asosiy guruhda og'ir temir tanqisligi anemiyasining mezoni sifatida gemoglobin miqdorining **70 g/l dan pastligi**, nazorat guruhida esa gemoglobin miqdorining **110 g/l va undan yuqoriligi** qabul qilindi.

Immunogistokimyoviy tadqiqot uchun platsentaning markaziy va periferik qismlaridan, shuningdek, ko'chish sohasiga yaqin joylardan to'qima namunalari olindi. Material 10% neytral buferlangan formalinda 24–48 soat davomida fiksatsiya qilindi va standart gistologik ishlovdan so'ng parafinga quyildi. 4–5 mkm qalinlikdagi kesmalar tayyorlanib, immunogistokimyoviy bo'yash amalga oshirildi. Har bir preparatda ×400 kattalashtirishda kamida 10 ta ko'rish maydoni tahlil qilindi.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Natijalar

Immunogistokimyoviy tekshiruv natijalariga ko‘ra, og‘ir anemiya fonida yo‘ldoshning muddatidan oldin ko‘chishi kuzatilgan ayollarda **CD34 ekspressiyasi nazorat guruhiga nisbatan ishonchli darajada pasaygan (p<0,05)**. CD34 ekspressiyasining kamayishi xorion vorsinkalari tomirlanishining pasayishi va platsenta to‘qimasida surunkali gipoksiya belgilari bilan kechgan.

Platsenta to‘qimasining immunogistokimyoviy tahlilida CD34-musbat hujayralarning notekis taqsimlanishi va marker ekspressiyasining o‘choqli pasayishi aniqlandi. Ayrim sohalarda kapillyarlar bo‘shlig‘ining torayishi, mikrotsirkulyator tomirlar zichligining kamayishi hamda tomir-stromal munosabatlarning dezorganizatsiyasi kuzatildi.

Aniqlangan o‘zgarishlar xorion vorsinkalarida angiogenez va tomirlarning qayta shakllanish jarayonlari buzilganligini ko‘rsatdi. Tomirlar zichligining kamayishi platsentar perfuziyaning pasayishi, mikrotsirkulyatsiyaning buzilishi va surunkali to‘qima gipoksiyasining shakllanishi bilan kechdi.

Og‘ir anemiya sharoitida qonning kislorod tashish funksiyasining pasayishi ushbu o‘zgarishlarni yanada kuchaytirib, fetoplatsentar kompleksning kompensator imkoniyatlari pasayishi bilan namoyon bo‘ldi. Platsenta tomir tizimi yaxlitligining buzilishi va terminal vorsinkalarning yetarli darajada vaskulyarizatsiyalanmasligi ona–homila o‘rtasidagi almashinuv jarayonlarining yomonlashishi va platsentar yetishmovchilik rivojlanishi bilan bog‘liq bo‘lgan.

Shuningdek, CD34 ekspressiyasidagi o‘zgarishlar platsentar vaskulyarizatsiya va endotelial disfunksiya darajasini aks ettiruvchi morfologik ko‘rsatkich sifatida baholandi. Tadqiqot natijalari angiogenezning buzilishi va xorion vorsinkalari mikrotsirkulyator tomirlarining kamayishi yo‘ldoshning muddatidan oldin ko‘chishida kuzatiladigan platsentar disfunksiyaning muhim tarkibiy qismlaridan biri ekanligini ko‘rsatdi.

Xulosa

Og‘ir anemiya fonida normal joylashgan yo‘ldoshning muddatidan oldin ko‘chishi **CD34 ekspressiyasining pasayishi, CD34-musbat tomirlar zichligining kamayishi, xorion vorsinkalari vaskulyarizatsiyasining buzilishi va mikrotsirkulyator tomirlar arxitektonikasining o‘zgarishi** bilan tavsiflanadi.

Aniqlangan immunogistokimyoviy o‘zgarishlar platsentar angiogenez va tomirlar remodellanishining buzilishi, ona–platsenta qon aylanishining yomonlashishi hamda surunkali platsentar gipoksiya rivojlanishini aks ettiradi.

Shu bois **CD34 ekspressiyasini immunogistokimyoviy baholash xorion vorsinkalari vaskulyarizatsiyasi va platsentadagi tomir buzilishlari darajasini aniqlashda qo‘shimcha informativ morfologik mezon sifatida qo‘llanilishi mumkin**.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.